

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2025

IS-SEBA' SENA

L-ISTORJA

IL-ĦIN: Siegħa

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

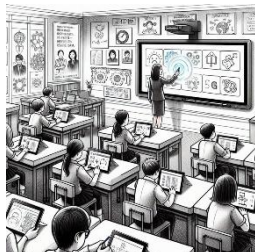
1. Ikteb dawn il-ġrajjet dwar Ruma tal-Qedem f'ordni kronoloġiku. Ibda bl-eqdem ġrajja.

- A. Il-Barbari jinvalu lil Ruma.
- B. Il-qtil ta' Ġulju Ċesri u t-tmiem tar-Repubblika Rumana.
- C. Ir-religjon nistranija tibda tiġi aċċettata fl-Imperu Ruman.
- D. Il-bidu tal-belt ta' Ruma.

(Total: 4 marki)

2. Semmi bidla (ħaġa li nbidlet) u kontinwità (ħaġa li ma nbidlitx) bejn dawn l-istampi ta' Ruma tal-Qedem u llum.

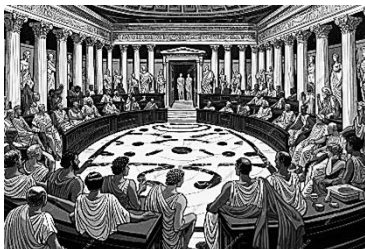
2.1 fl-edukazzjoni

Bidla: _____
_____ (2)

Kontinwità: _____
_____ (2)

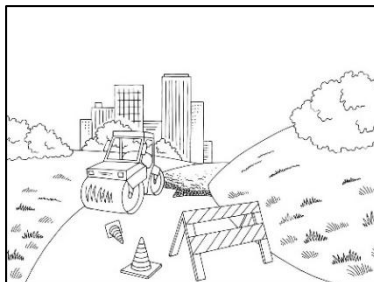
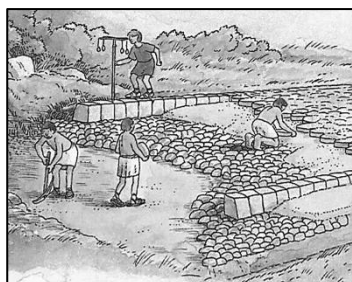
2.2 is-Senat Ruman u l-Parlament Malti

Bidla: _____
_____ (2)

Kontinwità: _____
_____ (2)

2.3 fil-bini tat-toroq

Bidla: _____
_____ (2)

Kontinwità: _____
_____ (2)

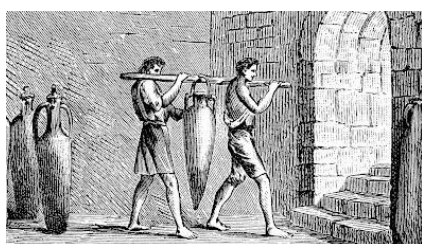
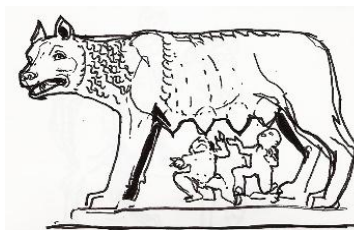
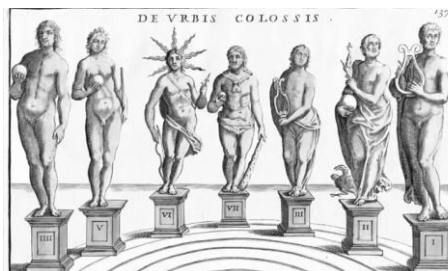
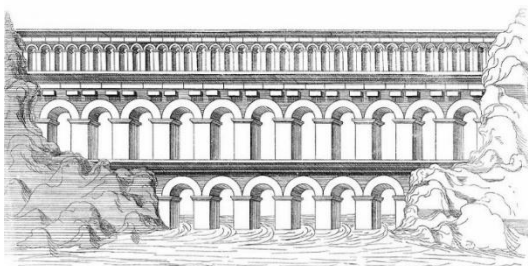
(Total: 12-il marka)

3.1 Qabbel il-kliem ta' kolonna A ma' dawk ta' kolonna B. L-ewwel waħda mogħtija bħala eżempju.

	Kolonna A		Kolonna B
A	Romulus u Remus		Kien jintuża sabiex l-ilma jitwassal lejn l-ibliet.
B	I-imperatur Ruman	A	Skont il-leggenda, dawn trabbew minn lupa u taw bidu għall-belt ta' Ruma.
C	I-allat Rumani		Kellu ħafna poter fit-tmexxija tal-Imperu Ruman.
D	I-akwedott Ruman		Klassi nobbli fis-soċjetà Rumana li kellha aktar privileġġi u drittijiet minn klassijiet oħra.
E	il-patrizji		Klassi fis-soċjetà Rumana li kienet tagħmel xogħol furzat.
F	I-iskjavi		Għandhom ħafna xebh mal-allat Griegi.

(Total: 10 marki)

3.2 Ikteb il-kliem ta' Kolonna A taħt l-istampa li taqbel.

(Total: 6 marki)

4. Aqra Sors A, ara l-istampa ta' Sors B u wieġeb il-mistoqsijiet.

Fil-15 ta' Marzu tas-sena 44 Q.K., Ġulju Ċesri ngatell f'Ruma, l-Italja, b'daqqu ta' sikkina. Ċesri kien dittatur tar-Repubblika ta' Ruma, u l-qattela kienu s-senaturi Rumani u sħabu politikanti li kienu jaħdmu fil-gvern ta' Ruma. Ġulju Ċesri kien ferm popolari man-nies ta' Ruma.

Sors A.

Sors B. *Il-Qtil ta' Ġulju Ċesri.*
Tpingija li saret bejn is-sena 1793-1796

4.1 Aghmel linja taht **zewġ** titli li kellu Ġulju Ċesri.

Re ta' Ruma Senatur Ruman Ġeneral tal-Armata Imperatur Ruman (2)

4.2 Spjega x'kien is-Senat Ruman.

(3)

4.3 Spjega raġuni **waħda** għaliex Ġulju Ċesri ngatell minn grupp ta' senaturi fl-44 Q.K.

(3)

4.4 Aghmel linja taht it-tweġiba t-tajba. Xi ftit snin wara l-qtil ta' Ċesri, Ruma saret:

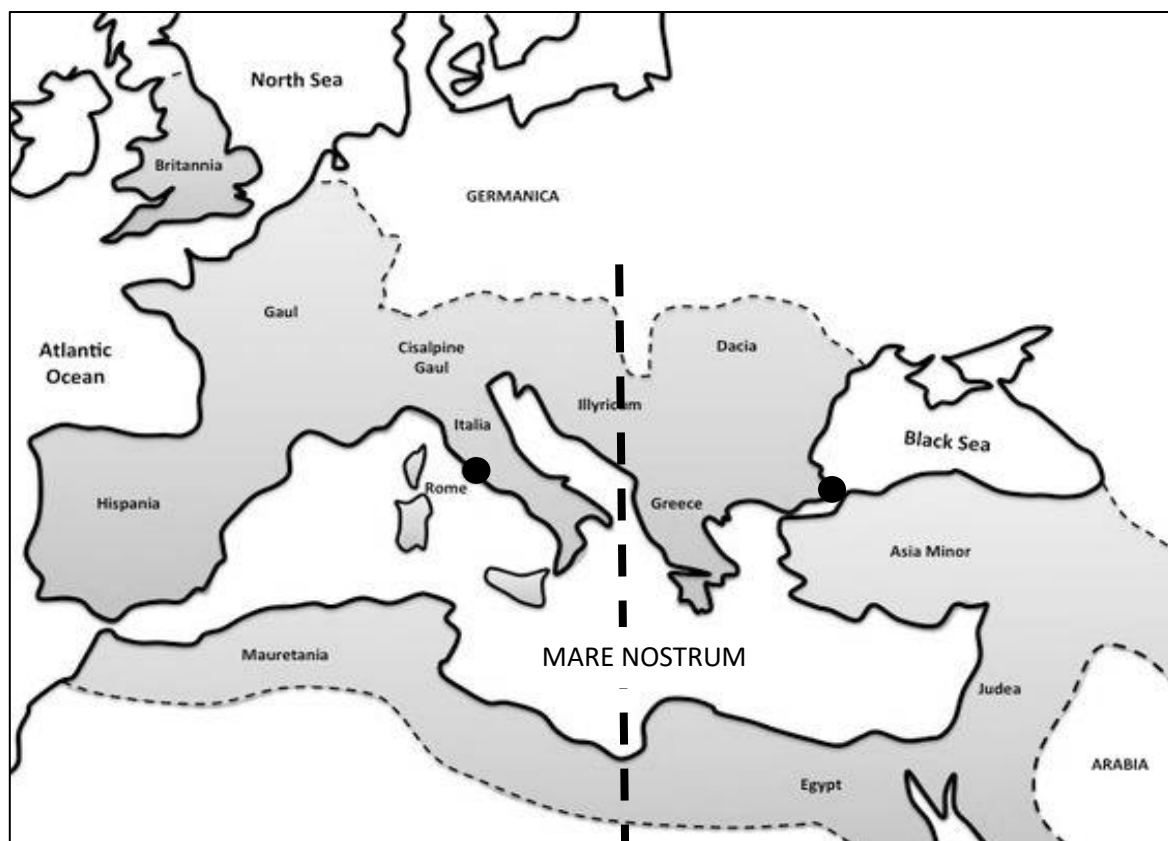
Monarkija Repubblika Imperu Dittatorjat (2)

4.5 Spjega għaliex sors B mhux sors primarju.

(2)

(Total: 12-il marka)

5. **Haars lejn il-mappa u wieġeb il-mistoqsijiet.**

5.1 X'qed turi din il-mappa?

_____ (2)

5.2 Agħti raġuni **wahda** li għamlet l-espansjoni ta' Ruma possibbli.

_____ (2)

5.3 Spjega għaliex il-Baħar Mediterran kien jissejjaħ 'Mare Nostrum'.

_____ (3)

5.4 Spjega raġuni **wahda** għala l-Imperu Ruman inqasam fi tnejn fis-sena 395 W.K.

_____ (3)

5.5 X'kien jisimha l-belt tal-Imperu Ruman tal-Lvant?

_____ (2)

(Total: 12-il marka)

6. Poġġi dawn il-frazzjiet dwar il-gladjaturi u l-leġjunarji fil-kolonna t-tajba fit-tabella ta' taht. Ikteb biss l-ittra ta' kull frażi.

- a. joffru divertiment lill-folol fil-Kolossew
- b. jiġġieldu fl-armata Rumana
- c. l-armi u l-armaturi li kienu jużaw kienu jvarjaw ħafna
- d. jgħassu l-palazz tal-Imperatur
- e. dawn kienu skjavi
- f. kienu jservu għal madwar 20 sena mbagħad imorru lura għall-ħajja ċivili
- g. kellhom rwol importanti fid-difiża u l-espansjoni ta' Ruma
- h. bħala premju ġieli kienu jingħataw il-ħelsien mill-imperatur
- i. kellhom paga u ġieli jingħataw biċċa art meta jirtiraw bil-pensjoni
- j. kienu jitharrġu biex jiġġieldu b'mod individwali jew fi gruppi żgħar

Gladjaturi 	Leġjunarji Rumani

(Total: 10 marki)

7. Aqra s-silta u mbagħad wieġeb il-mistoqsijiet.

Fi żmien il-ħakma Rumana, Melita kienet iċ-ċentru ta' tmexxija ta' Malta. Din il-belt kienet tinsab fejn illum insibu l-Imdina u parti mir-Rabat Malta u kienet imdawra b'foss u ħitan difensivi.

Ir-Rumani daħħlu riformi fit-tmexxija ta' Malta u anke fir-religjon. Sas-seklu 1 W.K. Malta kellha s-senat u kienet toħroġ il-munita tagħha. Il-gżejjer staghnew taħt ir-Rumani u Malta bdiet titmexxa bħala Muniċipju Ruman.

Fis-60 W.K. San Pawl kien nawfragat Malta u daħħal ir-religjon nisranija f'Malta. Madanakollu, il-Maltin baqgħu jaduraw ukoll lill-allat pagani.

Fi żmien l-Imperatur Ġustinjanu, fil-535 W.K., il-Gżejjer Maltin saru parti mill-Imperu Bizantin flimkien ma' Sqallija sas-sena 870 meta Malta ntrebħet mill-Għarab.

7.1 X'kien jisimha l-belt ta' Malta fi Żmien ir-Rumani?

_____ (2)

7.2 Kif kienet imħarsa l-belt Rumana ta' Malta?

_____ (2)

7.3.1 Kemm taħseb li l-wasla ta' San Pawl f'Malta ħalliet effett fuq ir-religjon f'Malta? Spjega t-tweġiba tiegħek.

_____ (2)

7.3.2 Semmi **żewġ** siti storiċi f'Malta ta' Żmien il-Bizantini marbuta mar-religjon nisranija.

_____ (2)

7.4 Ikteb l-ordni kronoloġika tal-ħakkiema ta' Malta wara l-Feniċi. (4)

Bizantini ____ Feniċi **1** Kartaginiżi ____ Rumani ____ Għarab ____

(Total: 12-il marka)

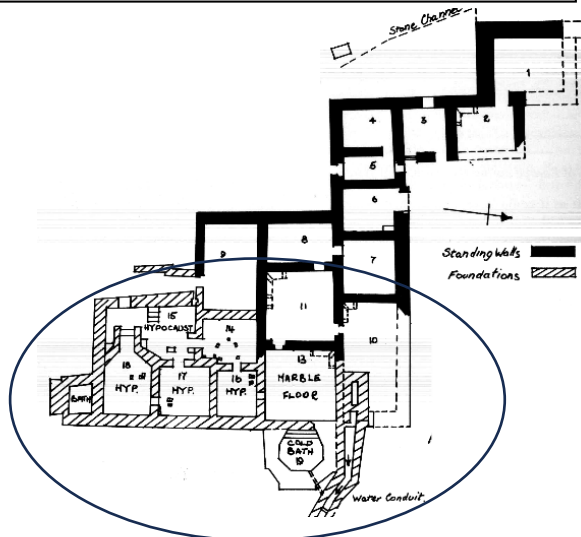
8. Aqra u ifli s-sorsi dwar il-vilel Rumani u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Il-vilel Rumani kienu jinsabu fil-kampanja jew ħdejn il-baħar, bogħod mill-ibliet. Kien hemm żewġ tipi ta' vilel. L-ewwel tip kien ikollhom kmamar għall-abitazzjoni u oħrajn użati għall-agrikoltura, bħall-għasir taż-żebbuġ. It-tieni tip kienu vilel strettament residenzjali, u kultant kien ikollhom banjijiet bl-ilma kiesaħ u sħun għar-rilassament u kważi dejjem kienu jkunu mżejna bl-irħam u mużajk.

Sors C. A. Bonanno 1980, Addattat għall-Malti

Sors D. Fdalijiet tal-villa ta' San Pawl Milqi, Burmarrad, Malta

Sors E. Pjanta tal-kmamar tal-Villa Rumana fir-Ramla l-Ħamra, Għawdex

8.1 Skont Sors C, fejn kienu jinbnew il-vilel Rumani?

_____ (2)

8.2 Semmi **żewġ** differenzi prinċipali bejn iż-żewġ tipi ta' vilel imsemmija f'Sors C.

a. _____ (2)

b. _____ (2)

8.3 X'jissejjaħ il-fdal li jidher fir-ritratt ta' Sors D li juri li l-villa Rumana ta' Burmarrad kienet tintuża għall-agrikoltura?

_____ (2)

8.4 Fiċ-ċirku f'Sors E naraw banjijiet Rumani li kien ikollhom ilma b'temperaturi differenti. Spjega x'tip ta' nies kienu jgħixu jew imorru f'din il-villa u għid għaliex.

_____ (4)

(Total: 12-il marka)

9. Aghżel WAHDA minn dawn it-temi u ikteb paragrafu dwarha.

9.1 Il-każ ta' Kajjus Verres u Ċicerun.

JEW

9.2 Il-belt Bizantina ta' Kostantinopli.

Titlu: _____

[illegible]

(Total: 10 marki)